

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

**Ғылыми-Әдістемелік Кеңес
мәжілісінде бекітілді
№_6_ хаттама
« 22» маусым 2020 ж.
Оқу жұмысы жөніндегі проректор
_____ А.К.Хикметов**

**«8D02307 – ҚАЗАҚ ФИЛОЛОГИЯСЫ»
МАМАНДЫҒЫ БОЙЫНША
ДОКТОРАНТУРАҒА ҚАБЫЛДАУ ЕМТИХАНЫНЫҢ
БАҒДАРЛАМАСЫ**

Алматы, 2020

Бағдарлама «8D02307 – Қазақ филологиясы» білім беру бағдарламасы бойынша Мемлекеттік жалпы білім беру стандартына сәйкес құрастырылды.

Бағдарламаны құрастырғандар:

филология ғылымдарының докторы, профессор м.а. Тымболова А.О.

филология ғылымдарының докторы, профессор Темірболат А.

Бағдарлама қазақ тіл білімі, қазақ әдебиеті және әдебиет теориясы кафедраларының мәжілісінде қаралды.

«27» сәуір 2020 ж. Хаттама № 30

Кафедра меңгерушісі _____ Тымболова А.О.

«5» мамыр 2020 ж. Хаттама № 31

Кафедра меңгерушісі _____ Темірболат А.Б.

Филология және әлем тілдері факультетінің оқу-әдістемелік кеңесінде мақұлданды.

«11» мамыр 2020 ж. Хаттама № 9

Әдістемелік кеңес төрағасы _____ Оспанова Г.

Филология және әлем тілдері факультетінің ғылыми кеңесінде бекітілді.

«15» мамыр 2020 ж. Хаттама № 9

Ғылыми кеңес төрағасы,

факультет деканы _____ Әбдиманұлы Ө.

Ғалым-хатшы _____

Әлімтаева Л.Т.

МАЗМҰНЫ

1. Мамандық бойынша қабылдау емтиханының мақсаттары мен міндеттері

«8D02307 – Қазақ филологиясы» мамандығы бойынша философия докторларын (PhD) даярлау төмендегі талаптарға сәйкес іске асады:

- мемлекеттік стандарт негізінде;
- Қазақстан Республикасының жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру мамандықтарының Классификаторы негізінде;
- оқу-бағдарламалық және әдістемелік құжаттар негізінде;
- докторанттардың жеке жұмыс жоспары негізінде;
- белгіленген тәртіпте бекітілетін басқа да құжаттар негізінде.

Докторантураның білім беру бағдарламасын меңгерген тұлғаға «философия докторы» (PhD) академиялық дәрежесі тағайындалады.

8D02307 – Қазақ филологиясы мамандығы бойынша философия докторы (PhD) төмендегі кәсіби қызмет түрлерін орындай алады:

ғылыми-зерттеу, ғылыми-педагогикалық; білім беру-педагогикалық; ұйымдастыру-педагогикалық.

8D02307 – Қазақ филологиясы мамандығы бойынша философия докторы (PhD) білім беру бағдарламасын меңгерудің нормативтік ұзақтығы – 3 жылды құрайды.

«8D02307 – Қазақ филологиясы» мамандығы бойынша философия докторының (PhD) түйінді **құзыреттілігіне** қойылатын талаптар:

8D02307 – Қазақ филологиясы мамандығы бойынша философия докторы (PhD) білім беру бағдарламаларын меңгеруге тілек білдіруші тұлғалардың алдыңғы ең төменгі білім деңгейі – 6M020500 – Филология; 6M021400 – Әдебиеттану мамандығы бойынша магистратура; (преквизиттері: Тіл білімінің / әдебиеттің // қазақ тіл білімінің / қазақ әдебиеттануының өзекті мәселелері; Тіл білімінің/әдебиеттанудың // қазақ тіл білімінің / қазақ әдебиеттанудың философиялық-әдістемелік мәселелері. Тіл білімінің / әдебиеттанудың // қазақ тіл білімінің / қазақ әдебиеттануының жаңа бағыттарын білу керек.

Оқуға қабылданушы әдебиеттану, оның ішінде әдебиет тарихы, әдебиет сыны, фольклористика, салаларынан, қазақ тіл білімінің диахронды және синхронды аспектілерінен, тілдегі жаңа бағыттар мен басымдықтардан докторлық дәрежеге ізденуші ретінде ғылыми бейімділік қалыптастыратындай жоғары деңгейдегі дайындығын көрсетуі қажет.

Емтиханның алыну формасы. Қабылдау емтиханының формасы – жазбаша емтихан. Емтихан тапсырушы жауап парақтарына берілген сұрақтарға жауаптарын жазады. Шифрланған жұмысты емтихан комиссиясы тексереді.

2. PhD докторантураға түсуші тұлғалардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

«8D02307 – Қазақ филологиясы» мамандығы бойынша философия докторының:

- білімге негізделген қазіргі ақпараттық қоғамның басымдықтарынан түсінігі болуы керек;

- қазіргі заманғы қазақ филологиясының теориялық-әдістемелік принципін; метатіл мен метасөздіктер жүйесін; филологияның дәстүрлі, жаңа, басым бағыттарын; филологияның ғылыми мектептерін білуі керек;

- қазіргі заманғы қазақ, орыс, әлемдік филологиялық зерттеулердің айтулы жетістіктерін; даулы мәселелерін; XX ғ. екінші жартысы XXI ғ. басындағы қазақ филологиясының ғылыми басымдықтарын білуі керек;

- ЖОО-да ғылыми жұмыстарды жүргізу мен филологиялық пәндерді оқытудың дәстүрлі, инновациялық, инфокоммуникациялық әдістемесін білуі керек;

- Қазақстан Республикасының білім концепциясының негізгі ережелерін білуі керек;

- шет тілін еркін деңгейде білуі керек;

- Қазақстандағы, Ресейдегі, әлемдегі филология ғылымының даму бағыттарын, жай-күйін саралауды істей білуі керек;

- филологиялық концепцияларға, ғылыми идеяларға сындарлы талдау жасауды істей білуі керек;

- филологиялық зерттеулер үдерісін жоспарлауды, іске асыруды, реттеуді; отандық және шет елдегі филологияның дамуына өз үлесін қосуды; қазақстандық қоғамның дамуын шешетін проблемаларға бағытталған ғылыми нәтижелер алуды істей білуі керек;

- өзінің білімі мен ғылыми жетістіктерін ғылыми ортаға, көпшілікке хабарлауды істей білуі керек;

- отандық және шет елдік ғылыми жетістіктер мен әдістемеге сүйене отырып, ЖОО-да дәстүрлі, инновациялық, инфокоммуникациялық әдістемелер мен технологияны пайдалануды істей білуі керек;

- филология ғылымы мен пәнаралық салалардың проблемаларын шешуді өзгеріп, жаңарып отыратын әлеуметтік-экономикалық жағдайлармен сабақтастыра алуды; бірлескен ғылыми жобалармен жұмыс атқаруды істей білуі керек;

- студенттердің, магистранттардың зерттеушілік күзінеттерінің ғылыми қызметтің халықаралық стандарттары негізіндегі моделін даярлау мен қалыптастыруды істей білуі керек;

- жүйелі ғылыми ойлау мәдениеті, ғылыми креативті, инновациялық білім берудің қызметтік дағдысы болуы керек;

- ғылыми жұмыста және білім беруде инновациялық және дәстүрлі технологияны тиімді сабақтастыру мен пайдалану дағдысы болуы керек;

- филологиялық пәндерді оқытуды жоғары теориялық және әдістемелік деңгейде ұйымдастыру дағдысы болуы керек;

- ғылыми салада коммуникативтік (лингвистикалық, дискурстік, әлеуметтік-мәдени, прагматикалық, стратегиялық) қызметті жүзеге асыру дағдысы болуы керек;

- интеллектуалдық қабілетін этикалық және адамгершілік құндылықтарды белсенді насихаттау мен қорғау үшін пайдалануда, өзге адамдармен, өзге мәдениет, концессия және әлеуметтік топтардың өкілдерімен қарым-қатынас барысында құрметтеуде, төзімділікпен қарауда білікті болуы керек;

- филологиялық зерттеулерді жоспарлау, жүзеге асыру үдерісінде, жаңа филологиялық білім қалыптастыруда, жаңа білімін белсенді түрде пайдалану мен таратуда білікті болуы керек;

- филологияның проблемаларын түйіндеуде, даярлау күйін бағалауда, өзгеріп, жаңарып отыратын әлеуметтік-экономикалық жағдайлармен сабақтастыра отырып жүзеге асыруда, өзіндік жеке ғылыми ұстанымын қалыптастыруда білікті болуы керек;

- ғылыми ортада байланыс орнатуда, ұжымда пәнаралық жобалармен жұмыс жасауда білікті болуы керек;

- кәсіби қызметінде дәстүрлі, инновациялық, инфокоммуникациялық әдістер мен технологияларды пайдалануда білікті болуы керек;

- білімге негізделген экономика жағдайындағы еңбек нарығында сұранысқа ие студенттің, магистранттың күзиретті тұлғасын қалыптастыруда білікті болуы керек.

Бағдарламада берілген сұрақтар кешені әдебиеттанудың, әдебиет тарихы және әдебиеттің өнер түрі есебіндегі ерекшеліктеріне сай, қазақ тіл білімінің жаңа да басым бағыттары мен өзекті мәселелеріне орай тұжырымдалған. Оларды ашу оқуға түсушінің мынадай бағдарлардағы дайындық дәрежесін көрсетпек:

- Теориялық әдебиеттанудың, қазақ тіл білімінің дәстүрлі және инновациялық бағыттары;

- Тіл тарихы, әдеби тіл тарихын дәуірлеудің, әдебиет тарихының басты мәселелері;

- Қазіргі әдебиеттанудың, қазіргі қазақ тіл білімінің әдістемесі;

- Әдебиеттану және қазақ тіл білімі саласы бойынша ғылыми зерттеулерді докторантура деңгейінде ұйымдастыру;

- Қазақ тіл білімінің қолданбалы аспектілері, әдебиеттану және әдебиет тарихы мен фольклористика;

- Ұлттық әдебиет дамуының, ұлт тілі дамуының өзіндік ерекшеліктері;

- Мәтін лингвистикасы ұғымы, мәтінді талдаудың қазіргі әдіс-тәсілдері мен көркем шығарманы талдаудың жолдары;

- Әдебиет өнерінің өзіндік ерекшеліктері мен тілді талдаудың айырмашылықтары;

- Әдебиет жанрлары және тіл деңгейлерінің теориясы;

- Гуманитарлық ғылымдар мен әдебиеттану, тіл білімі салаларындағы ақпараттық технологиялар;

- Отандық және әлемдік әдебиеттанудағы, жалпы тіл білімі мен қазақ тіл біліміндегі жаңалықтар мен трендтер;

•Қазіргі әдебиет пен тіл біліміндегі: ағымдар, бағыттар, тұлғалар, мектептер т.б.

•Классикалық қазақ және әлем әдебиеті мен дәстүрлі тіл білімі: теориялық аспектілері.

Оқуға қабылданушы әдебиеттанудың және тіл білімінің іргелі қағидалары, теориялық тіл білімі мен әдебиеттанудың жаңа бағыттары, басқа ғылымдармен байланысы, әдебиеттанушылық, тілдің диахронды және синхронды аспектілерін танудың әдіс-тәсілдері, ғылым дамуының қазіргі жағдайы мен өзекті үрдістері бойынша білім-пайымын таныта алуы қажет.

Сонымен бірге әдебиеттану саласында биік деңгейде зерттеулер жүргізуін, қазіргі әлемдегі ғылым, қоғам өмірі туралы тұтас түсінігін, әдебиеттанушылық және қазақ тіл біліміндегі басым үрдістерді танудың, талдаудың дәстүрлі жаңа әдістемелерін меңгеруін, жаңа идеялар шығару мен оны тарата алуын, аталған мамандық негізінде докторантурада дайындауға байланысты міндеттерді шешуге даярлығы мен шығармашылық бастамасын көрсете білуі шарт.

3. Білім беру бағдарламасының пререквизиттері

Тіл білімінің / әдебиеттің // қазақ тіл білімінің / қазақ әдебиеттануының өзекті мәселелері (2 кредит);

Тіл білімінің / әдебиеттанудың // қазақ тіл білімінің / қазақ әдебиеттануының жаңа бағыттары (3 кредит);

4. Емтихан тақырыптарының тізімі

«Тіл білімінің / әдебиеттанудың // қазақ тіл білімінің / қазақ әдебиеттануының жаңа бағыттары» пәні

1. Мәтін түрлері.

«Мәтін деп нені тануға болады?» деген сауалдан басталып, әр жанр, әр стильге тән мәтіндерді талдау, мәтінтүзуші факторларды (элеуметтік, тарихи, т.б.) және мәтінтүзуші бірліктерді (лексикалық, фоносемантикалық, морфологиялық, синтаксистік) анықтау, мәтінді тұтастай жүйе ретінде алып қарастыру, бөлшектерге, сегменттерге бөлу, бүтін мен бөлшек арасынан логикалық байланысты көре білу, таба алу, т.б. мәтін түрлерін анықтауға себеп болады. Мәтінталдауды әдеби тілдің стильдерінің барлық түрлеріне, атап айтқанда, ресми, көркем, публицистикалық, эпистолярлық, ғылыми стильдеріне жататын мәтін түрлерінің бәріне де жасауға болады. Қазақ тіл білімінде стиль түрлерін көрсете алатын мәтін түрлерінің арасынан көркем мәтінге, ғылыми мәтінге, публицистикалық мәтін түрлеріне мәтіндік талдаулар жүргізген ғылыми еңбектер арқылы қалыптастырылған талдаудың үлгілері бар.

2. Мәтінді қоғамдық функциясына қарай түрге бөліну.

Мәтіннің қоғамда атқаратын қызмет түрлеріне қарай (*әдеби тілдегі функционалдық стильдік бөлініс мәтін түрлерімен байланысты – Ғ.Ә.) көркем мәтін, публицистикалық мәтін, ғылыми мәтін, ресми мәтін, т.б. мәтін түрлері өмір сүреді. Мәтін түрлерінің қай-қайсысының да құрылымы күрделі, олардың бір-бірінен айырмашылығы да бар, соған қарамастан қалыптасқан ортақ заңдылықтарға бағынады.*

3. Мәтін құрылымының элементтері.

Мәтінді түзу барысында белгілі бір мақсат көзделеді, мәтін арналатын өзіндік адресаты болады, адресатқа, қабылдауына лайық мәтіннің ақпары, ақпарды жеткізу формасы (оны адресант-автор таңдайды), мұнымен қатар адресанттың түсінуіне, қабылдауына қолайлы тілдік құрылымымен бірге тіл заңдылықтарына лайықталған құрылым элементтерінің жиынтығы болуы шарт, сол құрылым элементтерінің бір-бірімен байланысы арқылы түзілім пайда болады – ең ақырында, бәрі де мәтін түзуге қызмет етеді және бәрі де автордың таңдауына, ақыл-ойы мен парасат-пайымына қарай іске асады. Әрбір мәтіннің қоғамда атқаратын әртүрлі қызметі оның мазмұны мен мәніне қарай қалыптасады, атап айтқанда, ақпараттық, коммуникативтік, эстетикалық, кумулятивтік қызметтердің бәрі де нақты мәтінге сай орындалады және бәрі уақыт, кеңістік ұғымдарымен байланысты болады.

4. Мәтін синтаксисі.

Тілдік бірліктердің мәтін ішіндегі қызметін көрсету, сол арқылы мәтін құрылымы мен мәтін түзілімінің, сондай-ақ мәтінді талдаудың үлгілерін көрсетуге болады. Әрбір сөйлем (жай сөйлем және оның түрлері, күрделі сөйлем оның түрлері, аралас сөйлем) семантикалық кеңістікті жасайтын және композициялық-синтаксистік құрылыс тудыратын шындық болмыс мәнді, ақиқатты нақтылайтын тілдік бірліктер.

5. Мәтін лингвистикасының негізгі ұғымдары мен терминдері.

Мәтінтану мен мәтінтүзілімге қарағанда жаңа да жас сала мәтін лингвистикасы мәтінді белгілі бір құрылым ретінде қарастырады. Мәтінді зерттейтін, оның мағыналық категорияларын танытатын, байласымның дұрыс құрылуын нысан ететін *мәтін лингвистикасы* мәтінді зерттейтін филологиялық пәндердің қатарында аталады. Осы еңбектерде *мәтін, мәтін талдау мен мәтінтүзіліміне, мәтінтануға* байланысты терминдердің қазақша сәтті баламалары, атап айтқанда, *мәтінтану, мәтінтанушы, мәтінтанымдық ғылым, мәтінтүзілім тәсілдері, мәтінтүзуші элементтер*, т.б. дүниеге келіп, олар кейінгі кезде жарыққа шыға бастаған ғылыми жұмыстарда қолданыс өрісін тапты. Мәтін лингвистикасы – тіл білімі ғылымының жеке саласы, зерттеу объектісі – мәтін. Мәтін лингвистикасы мәтіннің өзіне тән мәні мен болмысы, ерекшелігі, шындық болмыстың мәтінде бейнеленуі, мәтіннің түзілу ерекшелігі, оны қабылдаудың сипаты, мәтіндегі автор мәселесі т.б. жайттарды қарастырады. Мәтін лингвистикасының қалыптасуы тіл білімі салаларымен бірге (лексикология,

семасиология, морфология, синтаксис, стилистика), жалпыфилологиялық текстология, поэтика (және филологиялық емес ілімдермен де (философия, логика, психология, эстетика) байланысты.

6. Антропоөзектік бағыт.

Антропоөзектілік ерекше зерттеу принципіне негізделген жаңа бағыттардың бірі. Бұл принцип бойынша «тілдегі адам» немесе «адамның тілі» (кейде адамдағы тіл) проблемасы зерттеу нысаны болады. Антропоөзекті бағыт лингвистиканы ғылымның басқа салаларымен, тармақтарымен жалғастырады. Бұл бағыт тілді адам арқылы зерттеуді, зерттеудің басты тұлғасы етіп адамды алуды мақсат тұтады. Адам фатқоры тілдің негізгі факторына арналады.

7. Тілдік қатынас.

Қазіргі тіл білімінде тілдік қатынас екінші кезекте тұратын сипатынан ажырап, алдыңғы орынға шыға бастады. Сөйтіп прагматикалық лингвистиканың, өзінше бағыты мен ұстанымы бар лингвистикалық мектептің пайда болуына септігін тигізді. Қазіргі кезде тілдік қатынас практикасын «сөйлеу актісінің теориясы» деп атайды. Тілдік қатынас өзекті проблема. Оны зерттеудің теориялық және практикалық маңызы бар.

8. Ғылыми мәтін синтаксисі.

Ғылыми мәтіндерде нақтылықтың сақталу мүмкіндігі зор. Ғылыми мәтін – мәтін лингвистикасында енді-енді қарастырыла бастады. Осы орайда өзекті болып табылатын мәселелер: ғылыми мәтіннің өзіндік белгілерін айқындау, семантикалық-синтаксистік ерекшеліктерін ашу, т.т. Бұл мәтіннің басқа типтерімен олардың арақатынасын белгілеуде, мәтіннің әмбебап типологиясын жасау ісінде септігін тигізеді.

9. Қазақ тіл біліміндегі басым бағыттар.

Тілдегі құбылыстарды «тіл және адам» аясында қарастыру антропоөзектілік принципке құрылған бағытты қалыптастырса, оған қоса этнолингвистика, этнопсихология, психоллингвистика, когнитивті лингвистика, лингвомәдениеттану, лингвоелтану, әлеуметтік лингвистика, контрастивті лингвистика және функционалды бағыттар, мәтін талдау, мәтін лингвистикасы – жаңа әрі басым бағыттар болып табылады.

10. Қазақ жазуының теориялық негіздері.

Тұрақты емлесі жоқ қазақ жазуы айналасы отыз жылдың ішінде 3 дүркін ауыстырылды (1912, 1929, 1940). Бірнеше рет емле ережелеріне реформа жасалды, алғашқы емле ережесі 1940 жылы жобаланып, 1957 жылы 5-маусымда Жоғарғы Кеңестің қаулысымен бекітілуге дейін бүкіл филолог мамандар мен мектеп мұғалімдерінің, оқытушылардың, қалың көпшіліктің талқысына түсті. Қазақ жазуының теориялық негіздері Қ.Күдерінова еңбектерінде зерттелді.

11. XX ғ. басындағы қазақ әдеби тілі.

Әдеби тілдің тарихындағы 1920-1930 жылдар аралығында қазақ тілі: мектептерде, арнаулы орта және жоғары оқу орындарында оқу-оқыту тілі; мекемелер мен ұйымдарда іс жүргізу тілі; мерзімді баспасөздің, радиохабарларының тілі; көркем әдебиет пен саяси-қоғамдық, ғылыми әдебиеттердің тілі бола бастаған еді.

12. Тарихи - әдеби контекстегі әдебиеттану мектептері (XIX – XX ғғ.)

Әлемнің жалпы дүниетанымдық көрінісіндегі әдебиеттің ғылым ретіндегі рөлі. Әдебиеттердің өзара қарым – қатынасы күшеюінің бүкіләлемдік көрінісі. Отандық және әлемдік әдебиеттану.

19 ғ. әдебиеттану әдістерінің әдеби мектептермен байланысы. Әдебиетті зерттеудің бұрынғы әдістері мен әдебиеттің қазіргі әдістері. Әдеби процестің тарихи өзгерістерге ұшырау жолындағы әдеби мектептер: мифологиялық, биографиялық, тарихи-салыстырмалы, мәдени-тарихи, филологиялық, психологиялық, психоаналитикалық, әлеуметтік, әлеуметтік – тарихи.

13. Әдебиеттану ғылымының әдістемелік принциптері.

А. Лосев, С. Аверинцев, С. Артановский, В. Топоров, Д. Лихачев жұмыстарындағы әдебиет зерттеу әдістемелерінің теориялық негіздері. Әдебиеттану мектептерінің әдістемелік негізі. Тарихи тұрғыда әдебиет зерттеулерінің әдістемелері. Адам мен әдебиеттің кешенді зерттеулерінің қағидалары.

14. Биографиялық және психологиялық әдебиеттанудың әдістемесі.

Әдеби процеске деген тарихи көзқарастың қалыптасып, тууы. Сент – Бев және Брандестің биографиялық әдістері, өнер жайлы романтикалық теорияның рухты қалыптастырудағы әсері (Ш. О. Сент – Бев, «Литературно- критические портреты», т. 1-5, 1836-39). 19 ғ аяғы мен 20 ғғ басындағы шығармалардағы биографиялық әдіс пен психологиялық теориялар.

Потебняның психологиялық әдісі. Психологиялық мектептердің туып, қалыптасуы: В. Вундт, И. Фолкельт, Р. Мюллер – Фрейенфельс, Россияда – Потебня, Д. Н. Овсянико – Куликовский). З. Фрейдтің психоаналитикалық әдебиеттануы. К. Юнг пен оның мектебінің психоаналитикалық концепциялары.

15. Синкреттік дәстүрлер және оның мектептері.

Шығармашылық пен мәтіннің негізі мифодіни, әмбебаптық деп қарауды мақсат ету. Модернистік және постмодернистік мектептерді XIX ғасырдағы

классикалық мектептердің көшірмесі деп қарау. (А. Белый, Вяч. Иванов, А. Лосев, И. Ильин, К. Мочульский, Б. Гаспаров, В. Бычков, Л. Карасев, Деррида, Рикер, Барт). Бір рухани көзді әмбебаптау және ең жоғары деп тану (миф, құдай, сөз, тіл, қуат) – мәтінді талдау және эстетикалық акт. Көркем образ–кейіпкерді түрлі аспектілерде зерттеу және пайымдау. Көркем шығармадағы автор –адамның қатысуы. Имагология ұлттық ортада өзге ұлттық образдардың өмір сүру жүйесі және теориясы.

Қазақстан және Ресей ғалымдары еңбектерінде көркем антропология мен имагологияның көрініс табуы: (А. Потебня, М. Эпштейн, В. Палиевский, Г. Гачев, Ш. Елеукенов, К. Киреева-Канафиева, Ө. Күмісбаев, А. Жақсылықов, В. Савельева, Б. Жетпісбаева, С. Сагалович).

16. Тарихи поэтика мен салыстырмалы – тарихи әдебиеттанудың әдістемелері.

Салыстырмалы әдебиетті зерттеудің пәні. Зерттеудің мақсаты. Салыстырмалы әдебиеттану теориясының міндеттері (А.Веселовский, Ф.Ноэль, Ж.Ампер, К.Пишуа, А.Руссо). Дрюшин концепциясы бойынша әдебиетті салыстырмалы түрде зерттеудің мақсаты мен міндеті. Жирмунский мен Конрад еңбектеріндегі Батыс пен Шығыс байланыстары. Неупокаева концепциясындағы әлем әдебиеті тарихы. КСРО-ға ӘӘИ басылып шыққан әлем әдебиеті тарихы. Веселовский, Бахтин, Алексеевтердің салыстырмалы-тарихи зерттеулері.

Әдебиеттердің тең екендігі туралы принцип. Қабылданатын әдеби құбылыстар. Қабылдаушы әдебиет. Қабылдаушы құбылыстардың таңдалуы. Әсер ету теориясының көнелігі. Әлемдік әдеби үдерістегі әдебиеттегі еуроцентристік, шығысцентристік басымдықты сынау. Қазіргі салыстырмалы әдебиеттанудағы контактілі -типологиялық байланыстар (Дюришин, Дюма, Жирмунский, Алексеев). Генетикалық-контактілік байланыстар. Әлемдік әдебиеттанудағы сыртқы байланыстар.

Типологиялық байланыстар. Әдеби байланыстардың шарттылығы. Қоғамдық типологиялық ұқсастықтары. Әдеби типологиялық байланыстар. Психологиялық типологиялық өз ара байланыстары. Рецепция түрлері. Үн қосудың рецепцияның бір түрі екендігі. Рецепцияның пайдалы және зиянды түрлері. Рецепцияның интегральды түрлері. (аллюзия, алмасу, стильдеу, филиация, плагиат, бейімделу, аударма) Рецепцияның дифференциалды түрлері. (полемика, пародия, травести, бурлеск).

17. Формальды, құрылымдық – семиотикалық мектептер әдістемесі.

Морфологиялық дәстүр және оның мектептері. Мәтін құрылымы мен мазмұнына назар аудару оның басты мақсаттарының бірі. Орыс морфологиялық мектебі: формалистер (Якобсон, Шкловский, Эйхенбаум, Тынянов, Пропп), структуралистер (Лотман, Щеглов, Смирнов, Жолковский, Левин). Шет ел мектебі: (Греймас, Леви-Строс, Тодоров, Мукаржовский). Қоғамдық ғылымдар басқа ғылымдардың баспалдағы. Әдебиеттану мен

лингвистиканың интеграциясы. Семиотика таңбалар жүйесі жөніндегі ғылым, XX ғасырдағы өз өзгешелігі бар пәнаралық ғылым. XX ғасырдағы семиотиканың лингвистикалық сипаты. 1960 – 1970 жылдары семиотиканың екі мектебінің құрылуы, француздық (Клод Леви-Строс, Альгирдас Греймас, Цветан Тодоров, Ролан Барт, Юлия Кристева) және тарту-мәскеулік (Ю. М. Лотман, З. Г. Минц, И. А. Чернов - Тарту; В. Н. Топоров, Вяч. Вс. Иванов, Б. А. Успенский, И. И. Ревзин - Мәскеу).

18. Әлеуметтік бағыттағы әдебиеттану.

Салыстырмалы және әлеуметтік-тарихи әдебиеттанудың арақатынасы. Каузальдық дәстүр және әдеби мектептер. Субъект шығармашылығы себептерін оның эстетикалық актісін қалыптан тыс мақсат ретінде орнықтыру. XX ғасырдағы мектептер: (Сакулин, Переверзев, Луначарский, Бердяев, Френденберг, Пospelов т.б.) Әдебиеттегі зерттеу әдіснамасының теориялық негіздері. Тарихи жарияланымдардағы әдебиетті зерттеу әдістері. Әдебиетті зерттеу әдіснамасының салыстырмалы-типологиялық және әлеуметтік сипаттамасы. Жалпы және салыстырмалы әдебиеттануды теориялық және тарихи поэтика ретінде қарастыру.

19. Салыстырмалы әдебиеттану әдебиет туралы ғылымдағы жаңа бағыт.

Қазақстанда салыстырмалы әдебиеттанудың дамуы. Әлемдік әдеби үдеріс контекстінде XX ғасырдағы қазақ әдебиетінің типологиялық байланысы. XX ғасырдағы қазақ және орыс әдебиеттері реализміндегі типологиялық ұқсастықтар. Қазіргі қазақ салыстырмалы әдебиеттану-ындағы мәселелер. Қазақстандағы салыстырмалы әдебиеттанудағы бағыттар. Қазіргі қазақ салыстырмалы әдебиеттануының негізгі даму тенденциялары. (Г.Потанин, Ш. Уәлиханов, М. Әуезов, Ш. Айтматов, Е. Ысмайлов, Ж. Дәдебаев, Н. Жуанышбеков, М. Маданова, Ж. Тілепов, Б. Толмачев, С. Әшімханова, К. Рүстемова-Нұрғали, А. Ишанова, Ф. Исмайлова).

20. Философиялық-эстетикалық әдебиеттану

Адам мен әдебиетті кешенді зерттеу принциптері. В. Казначеев, Е. Спирин ілімдеріндегі адамның космоғарыштық және әлеуметтік мәдени феномен ретіндегі сипаты. Ноосфергенез және адамның ғылыми адамгершілік тұрғыда дамуы. Бахтин поэтикасының принциптері. Әдеби құбылыстарға ғалымдардың өз еңбектерінде философиялық эстетикалық тұрғыдан келу негіздері. (Г. Гегель, И. Гердер, И. Тэн, С. Кьеркегор, Х. Ортега –и Гассет, Э. Баллер, У. Эко).

А. Лосев, С. Аверинцев, С. Артановский, В. Топоров, Д. Лихачев еңбектеріндегі орыс космизмі мен философиясының бірлігі идеясы. О.Сүлейменов шығармашылығындағы мәдениет пен өнердің философиялық негіздері.

21. Мәдени – тарихи дәстүрлер мектебі.

Мәдени-тарихи дәстүр және оның мектептері. Мәтіндегі күрделі және көпфакторлы байланыстарды зерттеу және субъект еркімен туған мәтінді мақсатты мәдениетті уақыт жағынан «үлкен» және «кіші» деп тану. И.Тэннің мәдени тарихи- мектебіндегі орта, уақыт, нәсіл үштік бірлігі туралы ілім, бұл мектеп дәстүрінің Батыс Еуропада дамуы (Де Санктис, В. Шерер, М. Мендес-и-Пелайо), Ресейде: Н. С. Тихонравов, А. Н. Пыпин. ХХ ғасыр мектептері: (Бахтин, Виноградов, Бройтман, Топоров, Михайлов, Манн, Чудаков, Аверинцев, Мелетинский). М. Эпштейннің әдебиеттанудағы гуманистік мектебі.

А.В.Липатов әдебиеттануындағы тойымдылықтың холистикалық балама теориясы. Қазіргі әдебиеттанудағы бахтиншілдік. В.Хализев пен В.Рудневтің мәдениеттанушылық көзқарастары. В.Рудневтің Набоковтың «Ақ жалын» және М.Булгаковтың «Шебер мен Маргарита» шығармаларын талдауы. Әдебиеттанудағы қазіргі философиялық мәдениеттанушылық концепциялар (феноменологиялық, герменевтикалық, рецептивті эстетика, ақпараттық теория, семиотика, құрылымдық лингвистика, философиялық (көркем) антропология, футурология,мәдениеттану).

М. Хасенов, Ж. Қаракөзова, М. Барманқұлов, В. Бадиков, К. Оразаева, М. Әуезов, А. Қайржанов сияқты Қазақстан ғалымдарының мәдениеттанушылық-әдебиеттанушылық концепциялары.

22. Мәтінтану мектебі.

Мәтінтану дәстүрі және оның мектептері. Мәтінді мақсатты түрде жазу және сақтау. Г. Пауль мен В. Перетцтің филологиялық мектебі, мәтінтанудың тууы. Қазіргі мектептері: Д.Лихачев, Н. Пиксанов.

23. Герменевтика дәстүрі мектебі.

Герменевтикалық дәстүр және оның мектептері. Мәтінді түсінуді мақсатты түрде санадан деп қабылдау. Гуссерльдің философиялық тұжырымы. ХХ ғасырдағы батыс мектептері. (Дильтей, Яусс, Гадамер). ХХ ғасырдағы орыс мектептері (Подорога, Линецкий). Рецептор (оқушы).

Әдебиеттануды қабылдау. Восприятие литературы. Герменевтика тарихы. Герменевтика принциптері. Түсіну. Пайымдау. Мазмұны. Мәні. Диалогты герменевтика деп түсіну. Дәстүрлі емес герменевтика. Герменевтика Қазақстан, Ресей, шет ел ғалымдары еңбектерінде .(В. Асмус, А. Белецкий, Ф. Шлейермахер, П. Гайденко, Г. Гадамер, М. Фуко, Г. Шпет, Г. Ишук, М. Кедрова, В. Кривонос, М. Науман, В. Прозорова, Л. Чернец, Г. Мучник).

24. Неомифологизм және мифопоэтика

Архайкалық және классикалық мифтерді оқытудың өзектілігі. Мифопоэтикалық сананы зерттеудің жолдары: психоаналитикалық, юнгтік, дәстүрлі-мифологиялық (Б. Малиновский, Дж. Фрейзер), символдық (Э. Кассирер), этнографиялық (Л. Леви-Брюль), структуралистік (К. Леви-Строс, М. Элиаде, В. Тернер), постструктуралистік (Р. Барт, М. Фуко) т.б.

Мифопоэтика орыс ғалымдарының еңбектерінде (В.Я. Пропп и О. М. Фрейденберг). Мифологиялық сюжеттер мен сарындарды көркем шығармаларда пайдалану. Неомифологизмнің негізгі белгілері. Неомифологиялық поэтиканы дамытудағы Қазақстан ғалымдарының зерттеулері. (С. Қасқабасов, Р. Бердібаев, Б. Байтанаев, Н. Келімбетов, Е. Тұрсұнов). Салт-жоралғы-мифологиялық мектептер Р. Смит, Дж. Фрейзер, «кембридж» мектебі және оны ұстанушылар школа (Н. Фрай, М. Бодкин), Анри Бергсонның интуитивті мектебі, Б. Кроче, Ф. Ницшенің мәдени-философиялық мектебі, Р. Унгердің, В. Дильтейдің рухани -тарихи мектебі, Л. Гольдманның, П. Машердің әлеуметтік мектебі.

Рецептивті эстетика. Автор танымы туралы мәселе. Оқу көкжиектері. Қалың оқырман, нағыз оқырман, сүйікті оқырман. Бұқаралық әдебиет. Көркем мәтін иерахиясы. Х. Р. Яссус, В. Изер, Қ. Әбдезұлы, Р. Тұрысбек, З. Бисенгали, Н. Сағындықовалардың зерттеу еңбектеріндегі рецептивті эстетика мәселелері.

25. Структурализм және постструктурализм.

Структурализм – қоғамтану ғылымдарындағы жаңа бағыт (лингвистика, әдебиеттану, этнография, тарих т.б.). Құрылымды табу тұрақты жиынтық қатынастар ретінде. Мәдениет таңбалар жүйесі жиынтығы ретінде. Алпысыншы жылдары Францияда таралуы (К. Леви-Стросс, М. Фуко, Р. Барт, Ж. Деррида); Әдеби құбылыстар мен мәтінді құрылым, семиотикалық жүйе ретінде қарастыратын әдебиеттанудағы бағыт. (Р. Барт, Ж. Деррида, Ж. Лакан, М. Фуко, И. Ильин, В. Некрасов, К. Бұзаубағарова, С. Әбішева).

Постструктурализм - философиялық және әлеуметтік қоғамтану саласындағы 1970-1980 жылдардағы структурализмді сынау мен жеңуге арналған жалпы атау. Құрылымдағыны құрылымдағысыз пайымдау. Тілдік құрылымдар көмегімен адам мен қоғамда пайда болған қайшылықтарды тануға тырысу. Лингвистикалық редукциянизмді жеңу, постструктурализмнің мақсаты ретінде жаңа тәжірибелік оқу құрылымын қою.

26. Әдебиеттанудағы феминистік бағыт

Қазіргі батысеуропалық феминистік таным. Мәдениетті ерлер құндылығы жүйесіне бағыттау. Дәстүрлі көзқарастарды феминистік жүйеде қайта қарау. Әйелдер әдебиеті тарихын қалыптастыруға ұмтылу, әйелдер образының бостандығын қорғау, мейірімділік пен басқа да ерекшеліктердің әйелден бастау алғанын қуаттау. Феминистік қозғалыстарды әлеуметтік сынау бағыттары. Феминистік әдебиеттанудың міндеттері, әлемді екіге жарып әділ қарауды орнықтыру, гендерлік бағыттағы әдебиет теориясын жасауға ұмтылу. Қазақстандағы әйелдер әдебиеттануы. Э. Шоре, Ю. Кристева, Э. Сиксу, Л. Иригарай, С. Кофман, Э. Шоуолтер және Ф. Исмаилованың «Феминистік имагология» еңбектеріндегі феминистік әдебиеттану мәселелері.

27. Ойын поэтикасы.

Ойын адам қызметінің бір түрі. Өнер және ойын. Л. фон Витгенштейн бойынша тілдік ойындар. Й. Хейзинга ойындарының концепциясы. Р. Кайо ойындарының типологиясы. Ойын поэтикасының жолдары мен ұстанымдары, әдебиеттегі ойындық сюжеттер. А. К. Ишанованың «Әдеби ойындар типологиясы. Бароккодан постмодернизмге дейін» кітабы бойынша әдеби ойындар типологиясы мен әдеби бағыттардағы әдеби қаһармандар классификациясын жасау.

28. Постмодернистік әдебиеттану

Қазіргі философиядағы, өнердегі, әдебиеттану мен басқа да қоғамдық ғылымдардағы негізгі бағыттардың бірі. Постмодернизмнің объектісі негізінен мәтін. Постмодернизм қазіргі өнердің, философияның, ғылым мен саясаттың, экономиканың, сексенінші жылдардағы моданың теориялық қондырмасы секілді. Постмодернизмдегі жалпыға тән плюрализм. «мәдени ортақтық» немесе үзінді алу постмодернизмнің бір принципті белгісі. Морфологиялық дәстүр және оның мектептері. Мәтін құрылымы мен мазмұнына назар аудару оның басты мақсаттарының бірі. Орыс морфологиялық мектебі: формалистер (Якобсон, Шкловский, Эйхенбаум, Тынянов, Пропп), структуралистер (Лотман, Щеглов, Смирнов, Жолковский, Левин). Шет ел мектебі: (Греймас, Леви-Строс, Тодоров, Мукаржовский).

Интермәтіндік поэтика. Мәтін түсінігінің мазмұны. Мәтін филологиялық ұғым ретінде. Мәтін семиотика мен мәдениеттану ұғымы ретінде. Постмодернистік концепциялардағы мәтін.

«Тіл білімінің / әдебиеттің // қазақ тіл білімінің / қазақ әдебиеттануының өзекті мәселелері»

1. Жыраулар мәтінін құрайтын басты грамматикалық-морфологиялық тұлғалар.

Әрбір грамматикалық тұлға, атап айтқанда, жалғау, жұрнақ, предикат формаларындағы есімше, көсемше, шылаулар (әсіресе сұраулық шылаулар), демеулік шылаулар, жедел өткен шақ формалары – бәрі де ертеден-ак мәтінтүзудегі қызметі сараланған, айшықталған грамматикалық тұлғалар болған. Мәтінді тұтас құрылым ететін де, өз алдына жеке аяқталған шымыр дүние жасайтын да осы тұлғалар екенін тілші ғалымдар мәтінталдауда да, мәтінтануда да естен шығармауы тиіс. Мұндай грамматикалық тұлғалар мәтінталдау мен мәтінтанудағы аса қажетті грамматикалық детальдар.

2. Қазақ тілі морфологиясының зерттелуі.

Қазақ тілінің грамматикалық құрылымын зерттеген ғалымдардың ішінде А.Ысқақовтың зерттеулерін ерекше бөліп айтуға болады. Оның «Қазақ тілінің морфологиясы» еңбегі оқулық ретінде ЖОО-ларда пайдаланылады. Сонымен етістіктерді зерттеген А.Хасенова, Н.Оралбаева, Ы.Маманов т.б. ғалымдардың еңбектерін атауға болады.

3.С. Аманжоловтың тіл тарихы мен диалектологиясына арналған еңбектері мен Қ. Жұбановтың лингвистикалық зерттеулері.

С. Аманжолов қазақ әдеби тілі мен тілдің тарихына байланысты «Қазақ тілінің тарихы мен диалектологиясы» атты ғылыми еңбек жазды. Онда қазақтың жазба әдеби тілінің қалыптасуына ықпал еткен тұлғалар туралы өз ғылыми тұжырымын келтірді.

Қ.Жұбанов – арнаулы лингвистикалық білімі бар қазақ ғалымы. Ол қазақ тілінің тарихы мәселесіне, сөйлем құрылымына, қазақ тіліндегі көмекші етістіктерге және термин қабылдау принциптерін орнықтыруға байланысты ғылыми еңбектер жазған. Оның «Қазақ тіл білімінің өзекті мәселелері» атты еңбегі бірнеше басылым көрді.

4. Дауысты дыбыстардың архетиптері.

Көне түркі тілінде 8 дауысты фонема мынадай топтарға жіктелген: ашық дауыстылар *a, e*; жартылай ашық дауыстылар *o, y*; қысаң дауыстылар *ы, і, у, ү*.

Жасалу орнына қарай жуан дауыстылар: *a, y, ы, ұ, o*; жіңішке дауыстылар *e, ү, і, ө*; ерін қатысына қарай: езу дауыстылар *a, e, ы, і*; ерін дауыстылары *o, ө, ұ, ү* сияқты топтарға жіктелген.

Көне түркі жазуы консонанттық негізде құрылған 16 дауыссыз болған.

Көне түркі тілдерінде *қ, к, ғ, ғ* фонемалары жеке фонемалық қызмет атқармаған, аллофондық сипатта болған. Яғни 4 дыбыс екі ғана фонемалық көрінісін берген: *қ* жуан дауыстылармен тіркесе, *к* жіңішке дауыстылармен тіркесіп келген.

5. Көне түркі тіліндегі дауыссыз дыбыстар сәйкестігі.

Көне түркі тілінде 16 дауыссыз фонема болған. Олар мыналар: *б, п, д, т, к – қ, ғ – ғ, й, ч, с, ш, з, м, н, ң, л, р. қ – к, ғ – ғ* дыбыстары дербес фонемалық қызмет атқармаған, *қ* жуан дауыстылармен айтылса, *к* жіңішке дауыстылармен айтылған, сол сияқты *ғ – жуан дауыстымен айтылатын қ* дыбысының ұяң варианты да, *ғ – жіңішке дауыстылармен айтылатын к* дыбысының варианты ретінде ғана қолданылған. Қысқасы, 4 дыбыс екі дауыссыз фонеманың көрінісі болған.

6. Септеу категориясы және септік жалғаулары. Септеу категориясының даму ерекшеліктері.

Атау септік. Атау септік тұлғасы ескі жазбалар тілінде өзінің тура мағынасында қолданылған: Аганияз ер ағыр бедіміс (М) «Аганияз қою (әдемі) оюлады». **Ілік септік.** Ілік септік тұлғасының көне жазбалар тілінде мына сияқты фонетикалық варианттары бар: *-ың, -ің, -уң, -үң, -ның, -нің, -нуң, -наң, -нәң.* т.б. септіктер.

7. Сандардың шығуы туралы пікірлер, зерттелуі. Қасиетті сандар тарихы – 1, 3, 7, 9, 40.

Тіліміздегі сан, санақ, мөлшер жайлы ұғымды білдіретін сөздер бірнеше түрлі және олар құрамы жағынан да әр түрлі. Сөз таптарының ішінде бір-бірінен өзгеше қалыптасқан, көпшілігіде бір-бірінен алшақ, бір-біріне сай түспей жататын да осы сан есімдер. Рамстедт алтай тілдеріне ортақ сан есім деп тек қана төрт (4) сөзін көрсетеді. Алтай тілдерінде сөз таптарының басқа түрлері негізгі грамматикалық категориялар ыңғайында бір-бірімен байланысып жататындығы мәлім. Сан есімдер ыңғайындағы бұл ерекшелік, олай болса, халықтардың тарихи даму барысында әр түрлі саяси-мәдени, экономикалық жағдайлардың негізінде ғана пайда болуы мүмкін.

8. Қазақ әдеби тілі.

Әдеби тіл – ғасырлар жемісі, замана төрінен келе жатқандықтан, әдеби тіл оқиғалар мен жағымды жағдаяттардың да, қоғамдық катаклизмалардың да болмыс-бітімін, суретін бойында сақтайтын құбылыс. Сонымен бірге аса қажетті, өте айқын сөз үлгілерін сұрыптау, олардың қолданылуын жазба үлгісі немесе айтылу нормасын басшылыққа алу арқылы тұрақтандыру, сондай-ақ жалғаулар мен сөз тудыру жүйесін сақтау, негізгі тілдік заңдылықтардың орындалуын жүзеге асыру, сөйлем құрау жүйесін бұзбау, үндестік заңын сақтау т.б. тілге байланысты әрекеттер әдеби тілдің атқаратын міндеттеріне жатады. Соның ішінде сөз тудыруда халық тілінде бар негізгі үлгілерді пайдалану арқылы жаңа сөздер мен тіркестерін жасаумен әдеби тіл қоры байып отырады, бұл тұрғыдан баспасөз жаңа сөз тудырудың, жаңа сөздер мен қолданыстарды халыққа қолма-қол жеткізудің көрігі және бірегей құралы деген бағаны зерттеушілер тарапынан бұрыннан алған.

9. Қазақ әдеби тілі және терминология.

Әдеби тілдің дамуының көрсеткіші терминологиялық жүйенің болуы. Әдеби тілдің заңдылығы бойынша терминдер дара, тек бір мағынаны білдіріп, вариантсыз қолданылатын сөздер болып келеді. Терминдерді қалыптастыру принциптері тіл-тілде бар. Термин сөздер арнаулы бір ғылым саласында қолданылатын сөздердің жиынтығы. Ал терминология осы сөздердің жиынтығын, жасалу жолдары мен құрылымын, өміршеңдігі мен тіл тазалығының сақталуын, тіл мәдениетінің талаптарына сай келуін, сөздіктерде дұрыс берілуін қарастырады.

10. Интонация туралы түсінік.

Интонацияның компоненттері. Интонацияның негізгі функциясы. Интонацияның грамматикалық мағыналарды білдірудегі рөлі. Интонацияның сөйлем мағынасын ажыратудағы қызметі. Интонацияның эмоция мен экспрессияны дифференциалаудағы рөлі. Жай сөйлемнің құрылымдық-коммуникативтік түрлерінің интонациясы.

11. Аударманың лингвомәдени ерекшеліктері.

Аударманың лингвистикалық мәселелері тілдің – тілдің барлық деңгейлерін қамтитын күрделі сала. Негізінен аударманың лексико-

семантикалық және грамматикалық, стильдік мәселелер қамтылды. Болашақ филологтар өз кәсіби қызметінде аударма мәселесімен де айналысуы мүмкін болғандықтан да, аудармаға қойылатын талаптар және оның негіздерімен таныс болуы тиіс. Аударманың қиын мәселелерін шешудің әдістері мен тәсілдері қарастырылады, Аударма үдерісі Эквивалент емес лексика және оның түрлері. Жалқы есімдерді аударудағы жалпы ережелер төңірегінде эквивалент емес лексиканы аударудың түрлері, транслитерация және фонетикалық принцип, әӘдеби тілден ауытқудың түрлері және олардың аударылуы т.б. мәселелер қарастырылады.

12. Әдеби тілдің нормасы: кезеңдік сипаты мен тарихилығы.

Қазақ тілі – түркі тілдері тобындағы дамудың күрделі үдерістерін басынан кешіріп, кезеңдік құрылымдық сатылардан өткен тіл. Оны әр жылдардағы фонетикадағы, лексикадағы өзгерістер, емлелік ерекшеліктер мен нормалануы, тілдік заңдылықтардың қалыптану жағдайлары дәлелдеп келеді. Қазақ тілінің нормалану сатыларының жай ғана, еш кедергі-қиындықсыз қалыптаспағанын әр жылдардағы басылымдарда әрқилы болуы және біраз емлелік қиындықтардың кездесуі аңғартады. Емлелік қиындықтардың қазақ әдеби тілінде әлі күнге дейін кездесіп отыруы тілдің дамуы барысында тілдік ережелерді қалыптандырудың біраз уақытты қажет ететінін нақтылай түседі. Бұл қажеттілік тіл дамуы мен тілдің жетілуі процесінің тоқтап қалмай, толассыз жүріп жататынын, оның үзілмейтінін, жалғастығын, сабақтастықпен жүретін үдеріс екенін білдіреді.

13. Әдебиеттанудағы дәстүрлі және жаңа ізденістер мәселелері.

Әдебиеттану ғылымының бүгінгі таңдағы жаңа мәселелері. Қазақ әдебиетіндегі ақтаңдақ кезең келбеті және оның қазіргі тұрғыдан зерттелу сипаты. Еліміз тәуелсіздік алғаннан кейінгі кезеңдегі көркемдік әдіс мәселесінің қайта қаралуы. Қазіргі ғылыми-зерттеу әдіснамасы туралы әдебиеттегі жаңа бағыт, соңғы сарындар, ұлттық рухтың қазақ әдебиетінде жаңаша көріну сипаттары. Көркем әдебиет және цензура. Сөз бостандығының көркем шығармашылықтағы көріністері. Қазіргі ғылыми-техникалық дамудың жеке адам мен қоғамдық санаға ықпал-әсері. Әлемдік әдебиеттану саласындағы ғылыми ізденістердің мәні мен маңызы, бағдары мен бағыттары. Отаршылдық кезең мен кеңес дәуіріндегі тоталитарлық жүйенің көркем әдебиетте реалистік тұрғыда бейнеленуі. Дәстүрлі, классикалық, эстетикалық көзқарастар сипатындағы әлемдік өзгерістер.

14. Әдебиетті дамытудың жаңа міндеттері.

Ағартушылық бағыттағы әдеби-эстетикалық ой-пікірлердің ұлт-азаттық идеяларға ұласуы. Ш.Уәлихановтың қазақ әдебиетінің тарихына қатысты зерттеу еңбектері. А.Байтұрсынов, М.Жұмабаев, М.Дулатов, Ә.Бөкейханов, Х.Досмұхамедовтердің қазақ әдебиетінің тарихын зерттеуге қосқан үлестері. М.Әуезов, С.Мұқанов, Б.Кенжебаев, Қ.Жұмалиевтердің қазақ әдебиетінің

тарихын зерттеудегі концепциялары. Қазақ әдебиетінің тарихын дәуірлеу және Б.Кенжебаевтың ғылыми ұстанымдары. Қазақ әдебиетінің тарихын дәуірлеуге байланысты бүгінгі көзқарастар. Коммунистік идеологияны ұстанған қазақ ақын-жазушыларына бүгінгі көзқарас. Замана шындығының реалистік суреттелуі және қаламгер позициясы. Көркем шығармашылыққа қойылатын негізгі талаптар және саясат пен поэтика мәселелері. Әдеби шығармашылық және ғылым. Өнердің жұмбақ табиғаты. Шығармашылық психологиясындағы иррациональдық факторлар, оның шығармашылықтағы рөлі және оны бейнелеудің кілттері (код). Әдебиет және ұлттық дүниетаным. Ұлттық дүниетаным негіздері – оны түсінудің, талдаудың, қолданудың қажеттілігі, түрлі әдіс-тәсілдері. Мәдениет және әдебиет. Мәдени дамудың әдеби дамуға түрлі ықпалы. Әдебиеттің мәдениетке ықпалы.

15. Әдебиет сыны және оның қазақ әдебиетінде пайда болу, даму, қалыптасу кезеңдері туралы қазіргі ой-пікірлер.

Қазан төңкерісіне дейінгі әдеби сын. Алғашқы баспасөздегі әдеби сынға қатысты кейбір пайымдаулар. 20-30-шы жылдардағы әдеби сын. Ондағы негізгі бағыттар мен көркем шығармашылықтан талап ететін басты критерилер. Ел өміріндегі қоғамдық-саяси өзгерістердің әдеби сынға әсері. Әдебиеттің қондырма ретіндегі қызметі және оның коммунистердің идеологиялық құрал ретінде пайдалануы. Өкімет қаулы-қарарлары мен түрлі әдеби одақтар мен ұйымдардың пайда болу, құрылу себептері. Кеңес дәуіріндегі әдеби сынның қазақ әдебиетінің дамуындағы рөлі. Әдеби сынның ұлттық мұраларымызды зерттеу мен дамытуды тежеудегі қызметі. Қазақ әдеби сынының өркендеу кезеңдері және көркемдік ізденістерді жан-жақты талдаудағы орны. Кәсіби сыншылықтың жетілуі және әдеби процесс. Қазақ әдеби сынының қазіргі жай-күйі. Сынның көркем шығармашылық процеске әсері. Қазіргі әдеби сындағы әр түрлі ұстанымдар. Қазіргі сындағы тоқыраушылықтың сыры мен сипаты. Ұлттық әдеби сынның болуы мүмкіндігі және оған ғылыми-деректілік тұрғысынан берілер жауап.

16. Қазіргі әдебиеттегі жанр табиғаты.

Поэзиядағы жанрлық өзгерістер. Қазақ поэзиясының өткені, кешегісі, бүгінгі және ертеңі туралы толғаныстар. Жыраулар поэзиясындағы ұлттық рух мәселесі. Махамбет поэзиясы және бүгінгі ақындық өнердегі оның ерлік рухын қайталаушылықтың себеп-салдары. Абай ойшылдығын қазіргі поэзияға әсер-ықпалы. М.Жұмабаев, Қ.Аманжолов, М.Мақатаев шығармашылықтарындағы ортақ қасиеттер мен ұқсастықтар. Қазіргі поэзиядағы отаншылдық рух мәселесі. Лирика мен поэманың арақатынасы. Лирикадағы ұлттық мінез бен көркемдік мәселесі. Қазіргі қазақ лирикасындағы жаңашылдық мәселесі. Жаңа мазмұн мен ескі форманың арасындағы үйлесімсіздік. Ырғақ мәселесіне байланысты соңғы ғылыми тұжырымдар. Поэзиядағы секірмелі кезеңдер туралы. Жеке ақын мен қоғам арасындағы саяси-әлеметтік байланыс. Ақынның қалыптасу, өсу, жетілу процессіне қоғамдық жағдайдың ықпалы. Көркем шығармашылықтағы жеке

тұлғаның рөлі. Белгілі бір ұлт әдебиетіндегі көркем шығармашылықтың үдемелі даму кезеңдерінің болу және қайталану кезеңдері.

17. Әдебиеттегі уақыт пен кеңістік ұғымдарына байланысты көзқарастар.

Көркем шығарма, әдеби туынды мәтінінің мазмұндық-пішіндік бірлігі туралы жаңа ізденістер. Әдеби шығарманың идеялық мазмұны, оның көркемдік компоненттерінің қызметі. Шығарманы туғызған тарихи кезең және автор дүниетанымы. Автор және оқырман. Әдеби шығарманың ішкі әлемі туралы түсінік, кейіпкер – қаһарманның психологиялық қалпын бейнелеудің жаңа қырлары. Психологиялық орта және автор қиялы. Көркем шығармадағы уақыт пен кеңістік мәселесі. Уақыт пен кеңістікке байланысты ұлттық пайымдаулар. Ауыз әдебиеті мен қазіргі ақын-жазушылар шығармаларындағы уақыт пен кеңістік туралы таным-түсініктердің ерекшеліктері. Хронотоп туралы жалпы түсінік. Эпикалық шығармалардағы хронотоп үлгілері.

18. Герменевтика және рецептивті эстетика.

Көркем шығарманы талдау және қабылдау мәселелері. Әдебиеттегі диахрондық және синхрондық талдау әдістемелерінің жемісі. Рецептивті эстетика теориясы. Әдебиеттегі герменевтика және эстетика тәжірибесі. Әдебиеттанудағы формалистік концепциялар. Объективті-аналитикалық талдау және субъективті қабылдау қатынастары. Шығармашылық процесс және оны қабылдау жолдары.

Аристотель, Пифагор, Платон, Аквинский, Кант еңбектеріндегі катарсис туралы ой-тұжырымдар. Көркем шығарма жазу мен қабылдауындағы сезім мен қиял қызметі. Автордың ойлау, ой қорыту процессіндегі диалектикалық шешім. Катарсис мақсаты – эстетикалық әсер. Шығарманың сезімталдық аясы оқырман қабылдауында туғызатын тілектестік сезімдердің табиғаты және оны пайдалану. Сезімталдық жұмбақтарын жанды бейнеге көшіру мәселелері.

19. Қазіргі әдебиеттанудың әдіснамалық мәселелері.

Шығармашылыққа қоғамдық сананың әсері, сұранысы мен қаламгердің физиологиялық, психологиялық, әлеуметтік, дүниетанымдық ерекшеліктерінің ықпалы. Шығармашылық психологиясындағы субъективті және объективті факторлардың рөлі. Эстетикалық әсердің автор ақылы өз еркінен тыс тұратын жұмбақ сырларының шығарма мазмұны мен идеясына әсері. Оның табиғатын зерттейтін әдіс-тәсілдердің қазіргі жай-күйі және болашағы.

Шығармашылық процестің таңғажайып сәттері, оның шығарма поэтикасына әсері, көрінісі. Оны тәжірибе және деректі материалдар негізінде зерттеудің мүмкіндігі. Психоанализ және шығармашылық. Көркем шығарма талдаудың психологиялық әдіс-тәсілдері, басты бағыттары. Әдебиет психологиясы мен оны зерттеу жүйесін, әдіс-тәсілдерін

калыптастыру. Психологиялық талдау және қазіргі қазақ әдебиеттану ғылымы.

20. Әдебиет пен дін: тарихи және философиялық байланыстар.

Дүниетаным мәселелеріндегі әдебиеттің орны. Діни көзқарастар және оның көркем жинақталу жүйесі. Адамгершілік және гуманизм идеяларының қазіргі әдебиетте бейнеленуі, проблемалары. Осы бағыттағы көрнекті қаламгерлер ізденістері. Ұлттық және адамзаттық белгілердің синтезі. Әлеуметтік мәселелерді салғырт қабылдаудың, бейнелеудің салдары. Мәңгілік майдан, бітіспес дау идеяларының қазіргі әдебиеттегі көріністері. Мазмұн мен пішін аясындағы жаңа ізденістер арнасы. Жаңа жанрлық түрлер дамуының бағыттары.

Әдебиеттану мәселелерін тарихи-диалектикалық методология негізінде зерттеу тәсілдері. Тарихи-генетикалық талдау және оның эволюциялық тегі. Хроникалы талдау және диахронды зерттеу қырлары жүйелі кешенді зерттеулер және синхронды факторлар.

Салыстырмалы-жүйелі зерттеу негіздері. Типологиялық зерттеу объективтік-аналитикалық зерттеу принциптері. Тарихи-қызметтік (историко-функциональная) зерттеу. Телелогиялық методология және оған қажетті әдіс-тәсілдер.

21. Әдебиеттегі дәстүр және жаңашылдық мәселелері.

Әуезовтің әсемдік әлемі, талант және шеберлік. Дәстүрге айналған жаңалық және дәстүрлі бұзған жаңалық қатынастары. Таланттың қалыптасуына қажетті өмірлік шығармашылық факторлар. Жазушыны өмірді поэтикалық тұрғыдан көре білу ерекшелігі. Қазіргі кезеңдегі әдебиеттану проблемасы. Жазушының өмір құбылыстарын жинақтап бейнелеуі, көркемдік шеберліктің үлкен үлесі екендігі. Прототип пен қиялдау элементтерінің маңызы туралы Әңгімедегі тартыс туралы соңғы ғылыми тұжырымдар. Әңгіменің өткені мен ертеңі туралы болжамдар. Қазақ әңгімесінің образдық жүйесі. Әңгімедегі романтикалық сарын. Повесть жанрының қазақ әдебиетінде қалыптасуы мен дамуы туралы жазылған ғылыми еңбектер. Қазіргі қазақ повесінің тақырыптық-идеялық негізі. Повесть жанрының болашағы туралы жаңаша пайымдаулар.

22. Мифопэтика және архопоэтика.

Әлемдік әдебиеттанудағы аталған ұғымдар туралы пайымдаулар мен пікір қайшылықтары. Қазақ әдебиеті және оның әлем әдебиетімен байланысы. Әлемдік әдебиеттану ғылымының бүгінгі таңдағы даму сипаты. Батыс елдердегі әдебиеттану ғылымы және қазақ әдебиеті. Қазіргі әдеби-эстетикалық танымдардағы "Батысшылдық" теориясының ықпалы. Шығыс халықтарының эстетикалық ұстанымдары және қазақ әдебиеті.

Драматургиядағы идеялық, тақырыптық жаңалықтар. Қазақ пьесаларының жанрлық тұрғыдан даму, жетілу тенденциялары. Қазіргі драматург және оның кәсіби деңгейі туралы. Қазіргі драматургияның

көркемдік жетістіктері және оның әдеби сында бағалануы. Соңғы драматургия саласындағы зерттеулер және олардың ғылыми мәні мен маңызы туралы пайымдаулар. Әлемдік драматургия мен қазақ драматургиясы арасындағы байланыстар мен ерекшеліктер.

Мифопэтика және архопэтика. Қазақ эпикалық жанрының бастаулары. Қазақ поэмасының даму кезеңдері. Эпикалық туындылардың жанрлық сипаты. Қазіргі қазақ поэмасының тақырыптық, идеялық ерекшеліктері. Қазіргі әлем әдебиетіндегі эпикалық жанрдың тоқыраушылық сипаты. Поэма және оқырман мәселесі.

23. Қазақ әдебиетіндегі әдеби-эстетикалық пайымдаулар.

Қазақ әдебиетіндегі эстетика мәселесінің зерттелу деңгейі. Ұлттық эстетикалық кенжелеп даму себептері. Эстетикаға бүгінгі көзқарас. Ұлттық эстетика мәселесін зерттеудегі қазіргі пайымдаулар. А.Байтұрсынов, Ж.Аймауытов, М.Жұмабаевтардың әдеби-эстетикалық көзқарастары. Философия және эстетика. Тіл білімі және әдебиеттану, психология және образ жасау мәселесі. Тарих және көркем бейнелеу. Әдебиеттің эстетикалық болмысы. Оның философиялық негіздері. Көркем шығармашылықтағы характер және психология ғылымы. Әдебиеттің танымдық мәні тарапындағы ерекшеліктері. Әдебиеттің тәрбиелік қызметін арттырудың жаңа жолдары мен тәсілдері. Ұлттық сананы жаңаша тәрбиелеудің, өзгертудің амалдары. Құлдық психологиядан арылту мен отаншылдық рухты көтерудегі әдебиеттің орны.

24. Қазіргі әдебиеттанудың әдіснамалық мәселелері.

Шығармашылыққа қоғамдық сананың әсері, сұранысы мен қаламгердің физиологиялық, психологиялық, әлеуметтік, дүниетанымдық ерекшеліктерінің ықпалы. Шығармашылық психологиясындағы субъективті және объективті факторлардың рөлі. Эстетикалық әсердің автор ақылы өз еркінен тыс тұратын жұмбақ сырларының шығарма мазмұны мен идеясына әсері. Оның табиғатын зерттейтін әдіс-тәсілдердің қазіргі жай-күйі және болашағы. Шығармашылық процестің таңғажайып сәттері, оның шығарма поэтикасына әсері, көрінісі. Оны тәжірибе және деректі материалдар негізінде зерттеудің мүмкіндігі. Психоанализ және шығармашылық. Психологиялық талдау және қазіргі қазақ әдебиеттану ғылымы.

25. Әдебиеттегі көркем психологизмнің табиғаты туралы.

Әдебиеттегі психологизмнің мәселесінің зерттелуі. Психологизм табиғаты концепциялары. Психологиялық романның мазмұны мен құрылымындағы психологизм табиғаты. Психологизм түрлері, психологиялық мінездемелер. Психологиялық талдау тәсілдері мен негізгі принциптері. Қазақ әдебиетіндегі психологизмнің дәстүрлік арналары мен жаңа арналары

26. Шығармадағы автор, кейіпкер және оқырман мәселесі.

Автор, кейіпкер және оқырман мәселесін әдебиеттану ғылымында зерттелу жолдары. Автор және оның көркем мәтінді өмірге әкелу жолдары мен оқырман тілегін ескеру себептері. Образ жасау жолындағы жаңаша ізденістер. Жаңаша ойлау және жаңа образ сомдау жолындағы көркемдік ізеністер. Қазіргі әдебиеттегі автор, кейіпкер және оқырман мәселесі және оның зерттелуі

27. Әдебиетті салыстырмалы-жүйелі зерттеу негіздері.

Әдебиетті зерттеудің теориясы. Типологиялық зерттеу объективтік-аналитикалық зерттеу принциптері. Тарихи-қызметтік (историко-функциональная) зерттеу. Телелогиялық методология және оған қажетті әдіс-тәсілдер.

28. Әдебиеттану мәселелерін тарихи-диалектикалық методология негізінде зерттеу тәсілдері.

Тарихи-генетикалық талдау және оның эволюциялық тегі. Хроникалы талдау және диахронды зерттеу қырлары жүйелі кешенді зерттеулер және синхронды факторлар.

29. Әдеби шығармашылық табиғаты.

Әдебиеттің сөз өнері санатындағы дуалистік сипаты. Шығармашылық және шығармашылық тұлға туралы ежелгі түсініктер. Классицизм және романтизм дәуіріндегі көркем шығармашылықтың табиғаты жайлы ұғым. Позитивистер (О. Конта, И. Тэн және т.б.) еңбектерінің маңызы мен негізгі тұжырымдары. Әдеби ықпал ұғымы. Шығармашылық тұлға туралы Ю. Кристева мен Ч. Ломброзонның интертекстуальдылық теориясы. Әдебиеттанудағы фрейдшілдік бағыт. Әдеби шығармашылық табиғатын пайымдаудағы А. Маслоудың холистикалық әдісі.

5. Пайдалануға ұсынылатын әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. Сравнительно-историческая грамматика тюркских языков. Морфология. – М., 1986.
2. Сағындықұлы Б. Қазақ тілі лексикасы дамуының этимологиялық негіздері. Алматы: «Қазақ университеті» баспасы, 2008.
3. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. М., 1981.
4. Смағұлова Г. Көркем мәтін лингвистикасы. Алматы: «Триумф», 2008.
5. Тарланов З.Т. Методы и принципы лингвистического анализа. С-П., 1995.
6. Шалабай Б. Қазақ көркем прозасының тілін зерттеудің ғылыми-теориялық негіздері. Алматы: Ғылым, 1997.

7. Момынова Б. Газет лексикасы (жүйесі мен құрылымы) – Алматы: Арыс, 1999.
8. Қазақ грамматикасы. – Астана, 2002.
9. Жұбанов Қ. Қазақ тілі жөніндегі зерттеулер. – Алматы, 1999.
10. Байтұрсынов А. Тіл тағылымы. – Алматы, 1992.
11. Аханов К. Тіл білімінің негіздері. – Алматы, 1993.
12. Қордабаев Т. Қазақ тіл білімінің қалыптасу, даму жолдары. – Алматы, 1995.
13. Шалабай Б. Қазақ тілінің стилистикасы. – Алматы, 2007.
14. Момынова Б. Тілдегі жаңа бағыттар мен типтік қатынастар. – Алматы: Арыс, 2009.
15. Момынова Б. Шәкәрім поэзиясының тілі (лексика-функционалды ракурс). – Алматы: Арыс, 2008.
16. Ахметов З. Поэтика эпопеи Путь Абая в свете истории ее создания. – Алматы: Наука, 1981.
17. Ахметов К. Әдебиеттануға кіріспе. Оқу құралы.- Қарағанды: «Арқон», 2004.
18. Әбдиманұлы Ө. Ахмет Байтұрсынұлы. – Алматы: «Арда», 2007.
19. Байтұрсынов А Ақ жол. / құр. Р. Нұрғалиев / - Алматы; Жалын; 1991
20. Введение в литературоведение / Под ред. Л.Чернец/- Москва: Высшая школа, 1999.
21. Веселовский. А. Н. Историческая поэтика. - Л.: 1996.
22. Исмаилова Ф. Е. Феминистская имагология. - Алматы, 2003
23. Қабдолов З. Сөз өнері. – Алматы; қазақ Университеті, 1992
24. Нұрғали Р. Сөз өнерінің эстетикасы. – Астана: Елорда, 2003.
25. Лотман Ю. М. Анализ поэтического текста. Л., 1972.
26. Пospelов Г. Проблемы исторического развития литературы. М., 1974.
27. Эпштейн М. Постмодерн в России: литература и теория. М., 2000

Қосымша әдебиеттер

1. Кеңесбаев І. Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі. – Алматы, 1977.
2. Копыленко М.М. Основа этнолингвистики. – Алматы: Евразия, 1995.
3. Қайдаров Ә. Қазақ тілінің тарихи лексикологиялық мәселелері. – Алматы: Ғылым, 1988.
4. Қайдаров Ә.Т. Қазақ тілінің өзекті мәселелері. – Алматы: Ана тілі, 1998.
5. Смағұлова Г. Фразеологизмдердің семантикалық категориялары. – Алматы: Қазақ университеті, 2009.
6. Смағұлова Г. Мағыналас фразеологизмдердің ұлттық-мәдени аспектілері. – Алматы: Ғылым, 1998.
7. Сыздықова Р. Сөздер сөйлейді. – Алматы: Санат, 1994.
8. Сейдімбек А. Қазақ әлемі. – Алматы: Санат, 1997.
9. Телия В.Н. Русская фразеология: Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспект. Москва, 1996.

10. «Қазақстан республикасы тіл саясатының тұжырымдамасы», «Егемен Қазақстан», 6.10.1996
11. Қазақстан Республикасында мемлекеттік сәйкестігін қалыптастыру тұжырымдамасы. «Егемен Қазақстан». 29.5.1996
12. Жанпейісов Е. Этнокультурная лексика казахского языка. – Алматы, 1989
13. Общее языкознание. Внутренняя структура языка. – Москва, 1972
14. Лингвистика XX века: итоги и перспектива. ВЯ, 1996, №2
15. Хауген Э. Лингвистика и языковое планирование. «Новое в лингвистике». VII социолингвистика. – Москва, 1975
16. Бок Ф.К. Структура общества и структура языка. «Новое в лингвистике». VII социолингвистика. – Москва, 1979
17. Благова Г.Ф. Тюркское склонение в ареально-историческом освещении. М., Наука, 1982.
18. Сағындықұлы Б. Таңдамалы туындылар. – Алматы, «Үш қиян», 2009.
19. Бабенко Л.Г. Лингвистический анализ художественного текста.. М., 2003.
20. Исаев С. Қазақтың мерзімді баспасөз тілінің дамуы.– Алматы: Қазақстан, 1983.
21. Солганик Г.Я. Лексика газеты. – М., Высшая школа, 1981.
22. Лысакова И.П. Тип газеты и стиль публицистики. – Л., 1989.
23. Момынова Б. «Қазақ» газетіндегі қоғамдық-саяси лексика. – Алматы: Арыс, 1998.
24. Аймауытов Ж. Психология. Алматы, 1995.
25. Аристотель. Об искусстве поэзии. М., 1957.
26. Ахметов З. Современное развитие и традиции казахской литературы. - Алма-Ата, 1978
27. Әбдиманұлы Ө. XX ғасыр басындағы қазақ әдебиеті. – Алматы: Қазақ университеті, 2002.
28. Әбдиманұлы Ө. Қазақ әдебиетіндегі ұлт-азаттық идея. – Алматы: Қазақ университеті, 2007.
29. Борев Ю. Эстетика. М., 1988.
30. Дәдебаев Ж. Жазушы еңбегі. Алматы, 2001.
31. Жұмалиев Қ. Стиль - өнер ерекшелігі. А., 1968.
32. Жаксылыков А. Образы, мотивы и идеи с религиозной содержательностью в казахской литературе. Типология. Эстетика. Генезис. А., 1995.
33. Жетписбаева Б. Символ в движении литературы. А., 1999.
34. Жирмунский В. Теория литературы. Поэтика. Стилистика. М., 1977.
35. Жуанышбеков Н. Проблемы современного сравнительного литературоведения. А., 2000.
36. Есин А. Психологизм русской классической литературы. М., 1988.
37. Есембеков Т. Драматизм и казахская проза. Алматы, 1997.
38. Елеуқенов Ш. Әдебиет және ұлт тағдыры. А., 1998.

39. Майтанов Б. Қазақ романы және психологиялық талдау. А., 1996.
40. Қирабаев С. Ұлт тәуелсіздігі және әдебиет. А., 2001.
41. Кәкішев Т. Қазақ әдеби сынының тарихы. А., 1995.
42. Классицизм и модернизм. Тарту, 1997.
43. Нұрғалиев Р. Поэтика драмы. А., 1976.
44. Потенция А. Эстетика и поэтика. М., 1976.
45. Пірәлиева Г. Ішкі монолог. А., 1993.
46. Савельева В. Художественный текст и художественный мир. А., 1996.
47. Савельева В. В. Художественная антропология. –Алматы, 1999.
48. Софронова Л.В. Постмодернистская литература и современное литера туроведение Казахстана. Алматы, 2006.

6. Білімді бағалау шкаласы:

Әріптік жүйе бойынша бағалау	Балдардың сандық эквиваленті	% мәні	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	Қанағаттанарлық
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D-	1,0	50-54	
F	0	0-49	Қанағаттанарлықсыз